

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Kolize zájmů sourozenců – rozdělení, společné umístění, právní kritéria“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí

Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 23. září 2025 od 9:00 do 15:00

online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesionální komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Zásada společného umístění sourozenců je jedním z pilířů sociálně-právní ochrany dětí. V praxi však dochází k situacím, kdy zájmy sourozenců jdou proti sobě – ať už kvůli věku, zdravotnímu stavu, výchovnému vlivu, nebo konfliktním vztahům. Školení se zaměří na právní rámec a kritéria, která je třeba posoudit při rozhodování o oddělení či společném umístění sourozenců. Důraz bude kladen na právo dítěte na rodinný život, rozhodovací praxi soudů a princip nejlepšího zájmu dítěte. Obsahem budou i etické otázky a doporučení pro praxi OSPOD, pěstounů, zařízení a dalších aktérů.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- rozlišit právní a praktické důvody oddělení nebo společného umístění sourozenců
- vyhodnotit kolizi zájmů sourozenců s ohledem na jejich práva
- navrhnout vhodné opatření v souladu s nejlepšími zájmy dítěte
- správně vést dokumentaci a odůvodnit rozhodnutí

- komunikovat s dítětem i rodinou v citlivé situaci
- podpořit udržení vazby mezi sourozenci při oddělení
- postupovat v souladu s judikaturou a doporučeními
- předejít právním pochybením a stížnostem
- efektivně spolupracovat se soudem, zařízeními a odborníky
- zajistit důstojný přístup ke každému dítěti i celku rodiny

Obsah kurzu:

1. Právní rámec a význam společného umístění sourozenců

- zásada zachování rodinných vazeb dle Úmluvy o právech dítěte
- čl. 8 Úmluvy – respekt k rodinnému životu
- zákon o SPOD a OZ – důraz na sourozenecké pouto
- doporučení MPSV, ombudsmana a mezinárodních organizací
- judikatura ÚS a ESLP k oddělení sourozenců
- postavení dítěte jako subjektu práva na sourozence
- výjimky z povinnosti společného umístění
- srovnání se zahraniční praxí

2. Případy kolize zájmů sourozenců – vymezení situací

- konfliktní vztahy mezi sourozenci (šikana, dominance)
- rozdílné potřeby dětí (věk, diagnózy, vzdělání)
- výchovná rizika jednoho z dětí pro druhé
- zásadně odlišné vazby k různým rodičům či příbuzným
- situace, kdy jedno dítě bylo svědkem či obětí druhého
- opačná přání dětí ohledně místa pobytu
- rozlišování kolize práv a kolize zájmů
- modelové příklady a jejich právní posouzení

3. Právní kritéria pro rozhodování o společném/odděleném umístění

- nejlepší zájem dítěte jako základní kritérium
- posouzení rizik rozdělení vs. rizik společného umístění
- individuální potřeby každého dítěte
- přání dítěte dle věku a rozumové vyspělosti
- vyhodnocení schopnosti pěstouna, zařízení či příbuzného pečovat o sourozence společně
- vliv na psychický a sociální vývoj
- doporučení odborníků – psycholog, lékař, terapeut
- důsledné odůvodnění rozhodnutí v dokumentaci

4. Procesní stránka – jak postupovat v rozhodovacím procesu

- šetření v rodině a vyhodnocení situace každého dítěte
- pohovory s každým dítětem zvlášť

- dokumentace zjištění a právní analýza kolize
- spolupráce s dalšími institucemi – zařízení, soud, školy
- role OSPOD při přípravě návrhu k soudu
- případné jmenování kolizního opatrovníka
- doporučení pro komunikaci se sourozenci a rodiči
- vedení spisu – důkazní a hodnotící stránka

5. Možnosti a formy udržení sourozeneckého kontaktu při oddělení

- stanovení režimu kontaktu v rozhodnutí soudu nebo OSPOD
- podpora kontaktu zařízeními – telefon, dopisy, návštěvy
- zapojení pěstounů a poručníků do udržování vazby
- plánovaný přechod k opětovnému spojení sourozenců
- prevence úplného odcizení a přetržení vazby
- příklady z praxe dobrého řešení
- judikatura k právu na kontakt mezi sourozenci
- právo dítěte znát sourozence i po osvojení

6. Etické otázky a profesní dilemata

- kdy oddělení pomáhá, kdy škodí – hranice etiky
- rozpor mezi přáním dítěte a názorem odborníků
- vliv traumatu na výpověď dítěte
- manipulace v rodině – jak ji odhalit
- úloha profesionálů – pečující osoba vs. právní zástupce
- respekt ke každému dítěti zvláště i k jejich vztahu
- jak mluvit s dětmi o nutnosti oddělení
- přístup založený na důvěře, respektu a srozumitelnosti

7. Doporučení z judikatury a kontrol

- rozsudky o opatrovnickém řízení se sourozenci
- rozhodnutí Ústavního soudu – důraz na vyhodnocení konkrétních okolností
- doporučení veřejného ochránce práv
- zprávy o kvalitě poskytovaných služeb
- výhrady soudů ke schematickému přístupu
- doporučené formulace do rozhodnutí
- přehled nejčastějších pochybení
- právní věty k oddělení a kontaktu

8. Doporučení pro praxi OSPOD a zařízení

- interní metodiky k posuzování kolize zájmů
- forma dokumentace a právního odůvodnění
- komunikace s rodinou – kdy, jak a co vysvětlit
- mezioborová spolupráce při vyhodnocování situace
- důraz na prevenci konfliktů mezi sourozenci

- včasná identifikace rizik rozdělení i společného umístění
- role kurátora a klíčového pracovníka
- dlouhodobé sledování dopadů rozhodnutí na děti

9. Diskuse a závěr školení